

Wzorce kulturowe tworzone m.in. w wyniku poznania prawa, mogą zatem być dodatkowym czynnikiem doskonalącym go. Pojęcie kultury prawnej pojawiło się w toku badań istniejących współcześnie cywilizacji i ich wytworów w postaci prawa. Tym się m.in. wyraża związek między cywilizacją, która powołała do istnienia prawo jako przejaw swojej kultury. W nurcie prowadzonych badań komparatystycznych nad prawem – jako wytworem różnych cywilizacji – dostrzeżono potrzebę poznania go w kontekście związku z mechanizmami kulturowymi, których aktywność doprowadziła do powstania prawa w określonej postaci. W procesie poznawczym przejawiała się przede wszystkim dążność do wyodrębnienia swoistych cech prawa wytworzonego w określonej kulturze m.in. po to, aby wyłonić pewne wzorce (normy) mogące posłużyć do doskonalenia własnego prawa, poprawiania międzynarodowej współpracy regionalnej i globalnej oraz wzbogacania wiedzy dydaktycznej⁴³. Dzięki tego typu badaniom poznawany był/jest nie tylko wewnątrzpaństwowy system prawa, lecz także systemy prawne innych państw i ugrupowań międzypaństwowych – w rodzaju Unii Europejskiej (mającej własny system prawa). Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że skupienie uwagi badawczej na systemach prawnych – reprezentatywnych dla określonych kultur – nie oznacza prowadzenia ich w oderwaniu od ustaleń obejmujących całość czynników cywilizacyjnych i kulturowych, dzięki którym w danym miejscu powstał pewien system prawny i charakterystyczne dla niego wzorce kulturowe (normy). Na kulturę prawną określonego społeczeństwa składa się zatem zespolona wiedza o systemie prawa swoistego dla cywilizacji, w której ono żyje, a także wiedza o sposobach jego tworzenia, stosowania i kontroli oraz dane o ogóle czynników cywilizacyjnych i kulturowych, które w przeszłości i obecnie kształtują powstawanie i wykonywanie prawa.

Waldemar J. Wołpiuk

LEGAL CULTURE FROM THE PERSPECTIVE OF DISTINCTION BETWEEN CIVILIZATION AND CULTURE

In the article entitled "Legal culture from the perspective of distinction between civilization and culture" the Author analyzes – in the context of the content of the concept of "legal culture" - the issue of the influence of civilization and culture on law. Respectively, on the basis of domestic and foreign sources, he analyzes the origins of the following concepts: civilization and culture, their relations and connections, as well as their relations to law perceived as a product of civilization and culture. As a result, a statement is expressed

⁴³ Por. m.in. doniosły poznawczo podręcznik R. Tokarczyka, *Współczesne...*, a także tom opracowań, których autorem jest C. Varga, *Comparative Legal Cultures on Traditions Classified, their Rapprochement & Transfer, and the Anarchy of Hyper-rationalism*. Budapest 2012.

that the concept of "legal civilization" is not used in literature, however, the concept of "legal culture" is commonly used. The Author points out that a precise distinction between concepts of civilization and culture is very difficult, especially because it is not easy to create clear definitions of both terms. As a conclusion for further considerations it was expressed that comparative research of law worldwide resulted in distinguishing a concept of legal culture which consists of: an integrated knowledge of a legal system within defined civilization and its culture conditions, the knowledge of the ways of creating law in the specified culture, applying it and controlling and the data of the overall civilization and culture factors which influence the origin and the applications of law.